
MINNEORD

LEGELIVET

AMUND GULSVIK

ALF HENRIK ANDREASSEN

PER SIGVALD BAKKE

ERNST REIDAR OMENAAS

SJUR HUMERFELT

Overlege Eilert Hegbom Eilertsen døde 24. februar 2014, dagen før sin 96-årsdag. Han var en høvding i norsk lungemedisin som var med på å stanse tuberkuloseepidemien. I tillegg gjorde han oss oppmerksom på astma- og kolsepidemien som kom.

Eilertsen var en varmhjertet bergenser med røtter fra Helgeland og Gildeskål. Yrkesvalget som lege tilskrives tre legeonkler og en eldre bror som døde av tuberkulose. Grunnutdanning i medisin fikk han ved Universitetet i Oslo og ved Harvard School of Public Health i Boston.

Etter annen verdenskrig valgte han å konsentrere seg om bekjempelsen av tuberkulose. Han ble spesialist i lungesykdommer og tuberkulose etter utdanning ved Haukeland sykehus og Ringvål sanatorium. Det var på den tiden da kirurgen kom til sanatoriet på lørdagene for å gjøre torakoplastikker. Han var sjeflege for Den internasjonale tuberkulosekampanjen i Italia og sammenhengende overlege og leder av Avdelingen for lungesykdommer og tuberkulose ved Bergen helseråd fra 1954 til 1985 – samtidig som han var spesiallege i tuberkulose ved Kysthospitalet i Hagevik, Os.

Overlege Eilertsen var formann i Norsk forening for lungemedisin i 1964 – 68 og var i 1968 president for Nordisk lungelægekongress i Bergen. Han underviste medisinstudenter og var fra 1958 til 1964 den fungerende lederen for Institutt for hygiene og sosialmedisin ved Universitetet i Bergen. Videre var han i mange år medredaktør av Scandinavian Journal of Respiratory Disease.

Eilertsen var bindeleddet fra en ærefull fortid i det lunge- og tuberkulosemedisinske fagmiljøet i Bergen med Daniel Conradi Danielsen, Gerhard Armauer Hansen og Klaus Hanssen og senere Alfred Schnelle, Daniel Armauer Hansen og Trygve Gjessing. Monografien om den tuberkuløse infeksjon hos barn og ungdom, publisert i 1964, er fortsatt et forbilde på en befolkningsundersøkelse som er verdt å lese av leger med forskningsinteresse. I mange år var han vår fremste ekspert innen BCG-vaksinasjon, og i mer enn 30 år var han forfatter av Helsedirektoratets veiledning i BCG-vaksinasjon. Tidlig på 1950-tallet kartla han forekomsten av astma hos førsteklassinger ved alle skoler i Bergen. Undersøkelsen var basis for tallrike sammenliknende studier av barn med astma i Norge.

Med søkelys på folkehelse ledet han i 1963 – 1964 en skjermbilde- og blodtrykksundersøkelse i Bergen som senere har gitt grunnlag for flere medisinske doktorgrader, sist i 2012. Allerede for 50 år siden gjorde han oppmerksom på de helseskadelige effektene av luftforurensninger. Han var leder for utvalget som i 1987 avga innstillingen om organisering og finansiering av sykehus i Norge. Eilertsen ble tildelt en rekke nasjonale og internasjonale hedersbevisninger og utnevnt til Ridder av St. Olavs orden.

Eilert Eilertsen hadde store evner til å lykkes i mange retninger. Hans politiske (ordfører i Bergen fra 1973 til 1984) og militære (medlem av kompani Linge) karriere sto aldri i veien for hans livslange engasjement for folkehelsen. Han holdt kontakten med det medisinske og spesielt det lungemedisinske fagmiljøet helt frem til en alder av 95 år. Eilertsen var et forbilde og en inspirasjonskilde for mange yngre leger. Vi er dypt takknemlig for hans innsats for folkehelsen og det lungemedisinske fagmiljøet.

På vegne av det lungemedisinske fagmiljøet

Publisert: 29. april 2014. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.14.0385

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. mars 2026.